ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΣΗ ΔΕΙΚΤΕΣ- ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ/ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ
ΙΣΤΟΡΙΑ ΣΤ' ΤΑΞΗ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΓΝΩΣΗ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ			
1. Επισκοπήσεις		**Διδακτικό Υλικό- Σχολικό Εγχειρίδιο** ***Ιστορία Στ΄ Τάξης: Ιστορία του Νεότερου και Σύγχρονου Κόσμου, Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων Διόφαντος***	**Υποστηρικτικό Υλικό- Διδακτικές Προτάσεις**
ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	**ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ**		
Οι μαθητές και οι μαθήτριες να είναι σε θέση να: 1.1 Αναφέρουν και συζητούν[1] βασικές αλλαγές και συνέχειες στον τρόπο ζωής των ανθρώπων στον ελληνικό	1.1 (α) Αλλαγές και συνέχειες στη μετακίνηση και εγκατάσταση των ανθρώπων (λόγοι μετακίνησης, χώροι		

[1] Με τον όρο «συζητούν» αναφερόμαστε σε όλες εκείνες τις ενέργειες που αναμένεται να παρατηρήσουμε εκ μέρους των παιδιών, όπως αυτές περιγράφονται στους δείκτες επιτυχίας και επάρκειας επιστημολογικής κατανόησης. Για παράδειγμα θεωρούμε ότι τα παιδιά συζητούν συγκεκριμένες αλλαγές και συνέχειες όταν τις κατηγοριοποιούν ή/και τις αξιολογούν ως προς τη σημαντικότητα ή/και τις αιτιολογούν ή/και εισηγούνται τρόπους με τους οποίους αυτές επηρεάζουν τη ζωή των ανθρώπων.

χώρο και την Κύπρο από την Παλαιολιθική εποχή μέχρι και το σήμερα. 1.2 Αναφέρουν και συζητούν βασικές αλλαγές και συνέχειες στη διοικητική οργάνωση του ελληνικού χώρου και της Κύπρου από την Παλαιολιθική εποχή μέχρι και το σήμερα.	εγκατάστασης, αρχιτεκτονική). (β) Αλλαγές και συνέχειες στην καθημερινή ζωή των ανθρώπων (θέση γυναικών, αντρών, παιδιών, ένδυση, τεχνολογία, ασχολίες). (γ) Αλλαγές και συνέχειες στις ιδέες των ανθρώπων (ιδέες και αντιλήψεις, έκφραση ιδεών, θρησκείες). (δ) Αλλαγές και συνέχειες στην κοινωνική οργάνωση (μέγεθος ομάδων ανθρώπων, οργάνωση κρατών, πολιτεύματα, σχέσεις μεταξύ ομάδων ανθρώπων). 1.2 Αλλαγές και συνέχειες στην διοικητική οργάνωση του ελληνικού χώρου και της Κύπρου από την Παλαιολιθική εποχή μέχρι και το σήμερα (προϊστορικοί οικισμοί, αρχαίες πόλεις-κράτη, αυτοκρατορίες, φράγκικο		

	βασίλειο της Κύπρου, σημερινό ελληνικό και κυπριακό κράτος).		
2. Οι εξελίξεις στην Ευρώπη κατά τους Νεότερους Χρόνους (μέσα 15ου – αρχές 19ου αιώνα)			
ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ		
Οι μαθητές και οι μαθήτριες να είναι σε θέση να: 2.1 Συζητούν τις μεγάλες αλλαγές που σημειώθηκαν στις ιδέες κατά την περίοδο της Αναγέννησης.	2.1 Αναγέννηση της Ευρώπης: (α) Στροφή σε νέες ιδέες (Αναγέννηση: τόπος και χρόνος εμφάνισης, χαρακτηριστικά, συνέπειες, Ουμανισμός: η πίστη στην αξία της γνώσης και στις δυνατότητες του ανθρώπου). **Επιλογή ΕΝΟΣ από τους πιο κάτω δείκτες:** (β) Άνθηση γραμμάτων και τεχνών (οι σημαντικότεροι εκπρόσωποι και τα έργα τους).	***Η Αναγέννηση και η Θρησκευτική Μεταρρύθμιση*** *(σελ. 12-15)*	

	(γ) Συμβολή της εφεύρεσης της τυπογραφίας στη διακίνηση ιδεών (για διαφορετικές ομάδες ανθρώπων άμεσα και μεσοπρόθεσμα).		
2.2 Συζητούν τις μεγάλες αλλαγές στις ιδέες που εμφανίζονται στον Αιώνα του Διαφωτισμού.	2.2 (α) Οι βασικές ιδέες του Διαφωτισμού (ορθολογισμός, ιδέα της ελευθερίας του ατόμου και των λαών, θρησκευτική ελευθερία) και η σχέση τους με τις ιδέες που επικρατούσαν μέχρι τότε (Μεσαίωνας-Αναγέννηση).	***Από τις Γεωγραφικές Ανακαλύψεις στον Διαφωτισμό*** *(σελ. 16-19)*	
2.3 Συζητούν τα αίτια και τις συνέπειες των γεωγραφικών ανακαλύψεων των Ευρωπαίων από τον 15ο μέχρι τον 18ο αιώνα.	2.3 Γεωγραφική επέκταση: (α) Σημαντικές γεωγραφικές ανακαλύψεις- (Βαρθολομαίος Ντιάζ, Βάσκο Ντα Γκάμα, Μαγγελάνος, Χριστόφορος Κολόμβος) (β) Αίτια και συνέπειες των γεωγραφικών ανακαλύψεων για τους Ευρωπαίους και για τους αυτόχθονες (συνέπειες για		

	τους Ευρωπαίους αποικιοκράτες π.χ. ανάπτυξη εμπορίου και οικονομίας, νέες καλλιέργειες από τον Νέο Κόσμο, νέες μέθοδοι, νέες ιδέες, νέες κοινωνικές τάξεις, Διαφωτισμός, αμφισβήτηση του Απολυταρχισμού, συνέπειες για τους αποικιοκρατούμενους αυτόχθονες π.χ. εκμετάλλευση, δουλεία, μείωση πληθυσμού). **Επιλογή ΕΝΟΣ από τους πιο κάτω δείκτες:** (γ)Το φαινόμενο της δουλείας (το Τριγωνικό εμπόριο, το Μεσαίο Πέρασμα). (δ) Διαφορετικές ερμηνείες του αποικισμού ανάμεσα σε αποίκους και αυτόχθονες πληθυσμούς (η οπτική των Ευρωπαίων για τους κατοίκους των περιοχών και για το δικαίωμά τους να αποικίσουν νέες περιοχές και η οπτική των αυτόχθονων πληθυσμών για την αποικιακή		

	επέκταση και για τους Ευρωπαίους).		
2.4 Συγκρίνουν τα αίτια και τις συνέπειες της Αμερικανικής Επανάστασης και της Γαλλικής Επανάστασης.	2.4 (α) Σύγκριση μεταξύ των λόγων για τους οποίους οι αποικίες επαναστατούν εναντίον της Βρετανίας και των λόγων για τους οποίους επαναστατεί ο γαλλικός λαός (σύγκριση ως προς τη σχέση τους με το Διαφωτισμό και τα βασικά αίτια - αντίδραση των αποίκων στον πολιτικό και οικονομικό έλεγχο της Βρετανίας- αντίδραση του γαλλικού λαού στην εξουσία της αριστοκρατίας και της εκκλησίας). (β) Σύγκριση μεταξύ των συνεπειών της Αμερικανικής Επανάστασης και των συνεπειών της Γαλλικής Επανάστασης (Δημιουργία ΗΠΑ- Εγκαθίδρυση της Πρώτης Γαλλικής Δημοκρατίας - «Διακήρυξη της Αμερικανικής Ανεξαρτησίας» (ΗΠΑ)- «Διακήρυξη των	***Η Αμερικανική και η Γαλλική Επανάσταση*** *(σελ. 20-23)*	

	Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και του Πολίτη» (Γαλλία).		
2.5 Συζητούν τις συνέπειες της Βιομηχανικής Επανάστασης.	2.5 (α) Συνέπειες της Βιομηχανικής Επανάστασης (νέες τεχνολογίες, αστικοποίηση, νέα επαγγέλματα- θέσεις εργασίας, συνθήκες εργασίας, παιδική εργασία, επιπτώσεις στο περιβάλλον). **Επιλογή ΕΝΟΣ από τους πιο κάτω δείκτες:** (β) Σημαντικές εφευρέσεις που άλλαξαν τη ζωή των ανθρώπων (ατμομηχανή, τηλέφωνο, αεροπλάνο, φωτογραφία, μηχανή εσωτερικής καύσης, ηλεκτρικός κινητήρας). (γ) Η παιδική εργασία κατά τη βιομηχανική επανάσταση (λόγοι ύπαρξης του φαινομένου -συνθήκες εργασίας των παιδιών- εργατών).		

2.6 Χρησιμοποιούν ορθά βασικούς όρους και έννοιες περιεχομένου που σχετίζονται με τις απαρχές της νεότερης εποχής.	**2.6 Όροι / Έννοιες:** Αναγέννηση, Ουμανισμός, εφεύρεση, τυπογραφία, γράμματα, τέχνες, επιστήμες, θαλασσοπόρος, γεωγραφικές ανακαλύψεις, Διαφωτισμός, τυπογραφία, αποικιοκρατία, ανεξαρτησία, επανάσταση, βιομηχανία, παιδική εργασία, αστικοποίηση		
3. Η ζωή στην Οθωμανική Αυτοκρατορία (15ος – 19ος αιώνας)			
ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ		
Οι μαθητές και οι μαθήτριες να είναι σε θέση να: 3.1 Αναφέρουν τα βασικά χαρακτηριστικά της καθημερινής ζωής στα χρόνια της Οθωμανικής κυριαρχίας και να συζητούν τις αλλαγές και συνέχειες σε σχέση με το σήμερα.	3.1 (α) Συνθήκες διαβίωσης στα χρόνια της Οθωμανικής κυριαρχίας (οικονομική κατάσταση- φορολογίες, συνθήκες διαβίωσης, διατροφή- ένδυση- μέτρα όπως παιδομάζωμα- εξισλαμισμοί).	***Οι συνθήκες ζωής των υποδούλων*** *(σελ. 32-35)*	***Διδακτική Πρόταση: Η ζωή των χριστιανών Ελλήνων και Κυπρίων στα χρόνια της Οθωμανικής κυριαρχίας*** (https://sch.cy/sd/572/othomaniki_periodos_zoi_kyrpos_ellada.zip)

	(β) Εκπαίδευση στα χρόνια της Οθωμανικής κυριαρχίας (ρόλος τοπικών αρχών, Εκκλησίας και ατόμων- αλλαγές και συνέχειες σε σχέση με το σήμερα).	**Οι δάσκαλοι του Γένους** (*σελ. 52-57*)	***Διδακτική Πρόταση: Η εκπαίδευση στα χρόνια της Οθωμανικής κυριαρχίας*** (https://sch.cy/sd/572/othomaniki_periodos_ekpaidefsi.zip)
3.2 Αναφέρουν χαρακτηριστικά της διοικητικής οργάνωσης κατά τη διάρκεια της Οθωμανικής κυριαρχίας στον ελληνικό χώρο και να συζητούν τις σχέσεις διαφορετικών ομάδων με την οθωμανική εξουσία.	3.2 (α) Κοινοτικοί άρχοντες, Φαναριώτες και Εκκλησία ως φορείς τοπικής εξουσίας (κοινωνική θέση, ρόλοι, αρμοδιότητες). (β) Κλέφτες και αρματολοί (ρόλος, κοινά και διαφορετικά χαρακτηριστικά και σχέσεις με την Οθωμανική εξουσία).	***Η θρησκευτική και η πολιτική οργάνωση των Ελλήνων*** *(σελ. 36-39)* ***Οι Κλέφτες και οι Αρματολοί*** *(σελ. 40-43)*	
3.3 Αναφέρουν κοινά και διαφορετικά χαρακτηριστικά της ζωής Χριστιανών και Μουσουλμάνων στην Κύπρο στα χρόνια της Οθωμανικής κυριαρχίας.	3.3 (α) Απαρχές συγκρότησης της Μουσουλμανικής κοινότητας της Κύπρου (λόγοι εμφάνισης της κοινότητας στην Κύπρο, δημογραφικά στοιχεία). (β) Ομοιότητες και διαφορές στον τρόπο ζωής		

	(καθημερινή ζωή, ενδυμασία, θρησκευτικές συνήθειες, συμβίωση). (γ) Ομοιότητες και διαφορές στη σχέση των δύο ομάδων με την Οθωμανική διοίκηση με αναφορά στη νομική υπόσταση, στις φορολογίες, στις κοινές διεκδικήσεις (ο θεσμός της δραγομανίας - ο δραγομάνος Χατζηγεωργάκης Κορνέσιος - και ο θεσμός της εθναρχίας και η σχέση του με το αυτοκέφαλο της Εκκλησίας της Κύπρου - Ο Αρχιεπίσκοπος Κύπρου Κυπριανός).		***Διδακτική πρόταση: Ο Αρχιεπίσκοπος Κυπριανός (η διδακτική πρόταση καλύπτει και τον δείκτη 4.4 στην επόμενη ενότητα)*** (https://sch.cy/sd/572/archiepiskopos_kyprianos.zip)
3.4 Αναφέρουν βασικές ιδέες εκπροσώπων του Νεοελληνικού Διαφωτισμού και συζητούν την επιρροή των ιδεών αυτών στους υπόδουλους Έλληνες.	3.4 (α) Επιρροή του Νεοελληνικού Διαφωτισμού και των εκπροσώπων του στους Έλληνες που ζουν στην Οθωμανική αυτοκρατορία (λόγοι εμφάνισης του Νεοελληνικού Διαφωτισμού, επιρροή από τον Ευρωπαϊκό Διαφωτισμό, επιρροή των	***Ο Ρήγας Βελεστινλής και ο Αδαμάντιος Κοραής*** *(σελ. 58-61)*	

	Ελλήνων από τον Νεοελληνικό Διαφωτισμό). **Επιλογή ΕΝΟΣ από τους πιο κάτω δείκτες:** (β) Οι ιδέες του Αδαμάντιου Κοραή και οι επιρροές που τις διαμόρφωσαν. (γ) Οι ιδέες του Ρήγα Φεραίου και οι επιρροές που τις διαμόρφωσαν. (δ) Οι ιδέες του Κοσμά του Αιτωλού και οι επιρροές που τις διαμόρφωσαν.		
3.5 Χρησιμοποιούν ορθά βασικούς όρους και έννοιες περιεχομένου που σχετίζονται με την περίοδο της οθωμανικής κυριαρχίας.	**3.5 Όροι / Έννοιες:** Τουρκοκρατία, Οθωμανοκρατία, Οικουμενικό Πατριαρχείο, Φανάρι, Φαναριώτες, τοπικοί άρχοντες, δημογέροντες, προεστοί, ραγιάδες, τσιφλίκι, εξισλαμισμός, παιδομάζωμα, Κλέφτες, Αρματολοί, Δάσκαλοι του Γένους, Νεοελληνικός Διαφωτισμός, δραγομάνος, εθναρχία		

4. Η Ελληνική Επανάσταση (1821-1830)			
ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ		
Οι μαθητές και οι μαθήτριες να είναι σε θέση να:			
4.1 Περιγράφουν την οργάνωση, λειτουργία και σύνθεση της Φιλικής Εταιρείας και να συζητούν τη συμβολή της στην Ελληνική Επανάσταση.	4.1 (α) Ίδρυση Φιλικής Εταιρείας: Σκοπός, τρόπος λειτουργίας, ιδρυτές. (β) Συμβολή της Φιλικής Εταιρείας στην προετοιμασία της Ελληνικής Επανάστασης του 1821.	***Η Φιλική Εταιρεία*** *(σελ. 74-77)*	
4.2 Περιγράφουν και συζητούν την έναρξη και την εξέλιξη της Ελληνικής Επανάστασης με αναφορά σε γεγονότα κλειδιά.	4.2 (α) Αίτια της έναρξης της Ελληνικής Επανάσταση το 1821. (β) Επισκόπηση των τριών κυριότερων φάσεων του Αγώνα σε όλη την Ελλάδα (επιτυχίες, αποτυχίες, εμφύλιες διαμάχες. 1. Φάση των επιτυχιών 1821- 1824: έναρξη και επιτυχίες της επανάστασης σε Πελοπόννησο, Στερεά Ελλάδα και Αιγαίο, 2.	***Η Μεγάλη Επανάσταση*** *(σελ. 78-133)*	***Διδακτική πρόταση: Επισκόπηση της Ελληνικής Επανάστασης*** *(https://istod.schools.ac.cy/el/yliko/ypostiriktiko-yliko-st-taxi)*

	Φάση της κάμψης (1824-1827: εμφύλιες διαμάχες, άφιξη Ιμπραήμ, επιτυχίες των Οθωμανών, 3. Φάση της ανάκαμψης 1827-1830: εμπλοκή Μεγάλων Δυνάμεων, ίδρυση ανεξάρτητου ελληνικού κράτους). (γ) Επισκόπηση: Η ελληνική επανάσταση στις διάφορες περιοχές (Μολδοβλαχία, Πελοπόννησο, Στερεά Ελλάδα, νησιά του Αιγαίου, Ήπειρο, Θεσσαλία, Μακεδονία). Λόγοι εδραίωσης της επανάστασης στον νότιο ελληνικό χώρο και πώς αυτό επηρέασε τη συνέχεια και το τέλος της επανάστασης. (δ) Επισκόπηση των ηγετικών μορφών της επανάστασης και μελέτη εις βάθος της περίπτωσης ενός άντρα και μιας γυναίκας που είχαν ηγετικό ρόλο (1. Επισκόπηση: ηγετικές μορφές της επανάστασης, δράση- σημαντικότητα, 2. Μελέτη εις βάθος δύο		

	προσωπικοτήτων της επανάστασης (βιογραφικά στοιχεία, δράση, επιρροή στο σήμερα).		
4.3 Συζητούν τη στάση των ευρωπαϊκών κρατών αλλά και μεμονωμένων ατόμων απέναντι στην Ελληνική Επανάσταση.	4.3 (α) Αίτια και συνέπειες της εμφάνισης του Φιλελληνικού κινήματος (ηθική και υλική στήριξη του Αγώνα από τους Φιλέλληνες). (β) Αίτια και συνέπειες της αρχικής στάσης των δυνάμεων της Ευρώπης απέναντι στην Ελληνική Επανάσταση καθώς και της αλλαγής αυτής της στάσης στη συνέχεια.	**Ο Φιλελληνισμός** (σελ. 122- 125) **Η παρέμβαση των Μεγάλων Δυνάμεων και η Ναυμαχία του Ναυαρίνου** (σελ. 126-129)	
4.4 Συζητούν τη συμμετοχή των Κυπρίων στην Ελληνική Επανάσταση και την επιρροή που είχε το γεγονός αυτό για το νησί.	4.4 (α) Συμμετοχή των Κυπρίων στην Επανάσταση και επιρροή της Ελληνικής Επανάστασης στην Κύπρο. (Αρχιεπίσκοπος Κυπριανός και Φιλική Εταιρεία, Στήριξη της Επανάστασης με εθελοντές και υλική βοήθεια, Αντίδραση Οθωμανών - αφοπλισμός, προγραφές, η 9η Ιουλίου 1821).		***Διδακτική πρόταση: Το 1821 και η Κύπρος*** (https://sch.cy/sd/572/1821_kypros.zip) ***Διδακτική πρόταση: Ο Αρχιεπίσκοπος Κυπριανός*** (https://sch.cy/sd/572/archiepiskopos_kyprianos.zip)

4.5 Χρησιμοποιούν ορθά βασικούς όρους και έννοιες περιεχομένου που σχετίζονται με την περίοδο της ελληνικής επανάστασης.	**4.5 Όροι / Έννοιες:** Φιλική Εταιρεία, μύηση, κρυπτογραφικός κώδικας, Παραδουνάβιες Ηγεμονίες, προκήρυξη, Ιερός Λόχος, μπουρλότο, αρχιστρατηγία, Φιλελληνισμός, ναυμαχία, αυτονομία, ανεξαρτησία, αφοπλισμός, προγραφές		
5. Η Ελλάδα από το 1830 μέχρι σήμερα			
ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ		
Οι μαθητές και οι μαθήτριες να είναι σε θέση να: 5.1 Περιγράφουν τις διάφορες φάσεις της εδαφικής επέκτασης του ελληνικού κράτους από το 1830 μέχρι το 1947.	5.1 (α) Αλλαγές στα σύνορα του ελληνικού κράτους που προέκυψαν ως αποτελέσματα της Ελληνικής Επανάστασης, των Βαλκανικών Πολέμων, του Α' Παγκοσμίου πολέμου, της Μικρασιατικής εκστρατείας και του Β' Παγκοσμίου Πολέμου (Γραμμή Αχελώου-Σπερχειού, γραμμή Αμβρακικού- Παγασητικού	**Από τον Ελληνοτουρκικό Πόλεμο του 1897 στον Μακεδονικό Αγώνα** *(178-181)* ***Οι Βαλκανικοί Πόλεμοι*** *(σελ. 186-189)* ***Η Ελλάδα στον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο*** *(σελ. 190- 193)* ***Η Μικρασιατική Εκστρατεία και η Καταστροφή*** *(σελ. 194-197)*	

	κόλπου, ενσωμάτωση Επτανήσων, ενσωμάτωση Θεσσαλίας, ενσωμάτωση Νέων Χωρών- μεγαλύτερο μέρος της Μακεδονίας, νότια Ήπειρος, νησιά του Βορείου και Ανατολικού Αιγαίου, Κρήτη, ενσωμάτωση Ίμβρου, Τενέδου, Θράκης και παραχώρηση της διοίκησης της Σμύρνης στην Ελλάδα, απώλεια Ανατολικής Θράκης, Ίμβρου, Τενέδου και Μικράς Ασίας, ένωση Δωδεκανήσων με Ελλάδα). (β) Μεγάλη Ιδέα (αίτια, περιεχόμενο, συνέπειες). **Επιλογή ΕΝΟΣ από τους πιο κάτω δείκτες:** (γ) Μικρασιατική εκστρατεία (αίτια, γεγονότα, συνέπειες- καταστροφή Σμύρνης, πρόσφυγες στην Ελλάδα, ανταλλαγή πληθυσμών, τέλος της Μεγάλης Ιδέας). (δ) Συμμετοχή της Ελλάδας στους Βαλκανικούς πολέμους (αίτια, γεγονότα, συνέπειες- αναφορά και στη συμμετοχή Κυπρίων		***Διδακτική πρόταση: Η συμμετοχή των Κυπρίων στους Βαλκανικούς πολέμους*** (https://sch.cy/sd/572/valkanikoi_polemoi_kypros.zip)

	στους Βαλκανικούς πολέμους). (ε) Μακεδονικός Αγώνας (αίτια, γεγονότα, συνέπειες).		
5.2 Συζητούν σημαντικές μορφές και γεγονότα του 19ου και του 20ου αιώνα, καθώς και τις σημαντικότερες φάσεις στην πορεία συγκρότησης του ελληνικού κράτους από το 1830 μέχρι σήμερα. 5.3 Χρησιμοποιούν ορθά βασικούς όρους και έννοιες περιεχομένου που σχετίζονται με τη συγκρότηση και την εδαφική επέκταση του ελληνικού κράτους.	5.2 (α) Βασικές αλλαγές και συνέχειες στην πολιτική οργάνωση του ελληνικού κράτους (Καποδίστριας, Βασίλειον της Ελλάδος- κοινοβουλευτική δημοκρατία). **Επιλογή ΕΝΟΣ από τους πιο κάτω δείκτες:** (β) Επισκόπηση μεταρρυθμιστικού έργου του Καποδίστρια (διοίκηση, στρατός, οικονομία, εκπαίδευση) και αξιολόγηση της διακυβέρνησής του. (γ)Επισκόπηση του έργου του Ελευθέριου Βενιζέλου και αξιολόγηση της διακυβέρνησής του. **Επιλογή ΕΝΟΣ από τους πιο κάτω δείκτες:** (δ) Επισκόπηση του έργου του Όθωνα και του Γεωργίου Α΄ και	***Ο Ιωάννης Καποδίστριας και το έργο του*** *(σελ. 138-141)* ***Η βασιλεία του Όθωνα- Ιωάννης Κωλέττης*** *(σελ. 150-153)* ***Η βασιλεία του Γεωργίου Α' - ο Χαρίλαος Τρικούπης*** *(σελ. 154- 157)* ***Το κίνημα στο Γουδί και η κυβέρνηση Βενιζέλου*** *(σελ. 182- 185)* ***Η μεταπολεμική ανασυγκρότηση της Ελλάδας*** *(1950 - 1974) (σελ. 218- 221)*	

	αξιολόγηση της διακυβέρνησής τους (ε) Δικτατορία και εξέγερση του Πολυτεχνείου 1973 (αίτια, γεγονότα, συνέπειες). **5.3 Όροι / Έννοιες:** Κυβερνήτης, μοναρχία, δικτατορία, εξέγερση, δημοκρατία, Μεγάλη Ιδέα, αλυτρωτισμός, πρόσφυγες, ανταλλαγή πληθυσμών.		
6. Μετάβαση της Κύπρου από την Οθωμανική στη Βρετανική αυτοκρατορία			
ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ		
Οι μαθητές και οι μαθήτριες να είναι σε θέση να: 6.1 Συζητούν τις βασικές αλλαγές στο καθεστώς διακυβέρνησης της Κύπρου κατά τη μετάβαση από την Οθωμανική στην Βρετανική αυτοκρατορία.	6.1 (α) Βασικές αλλαγές στο καθεστώς κυριαρχίας της Κύπρου (Οθωμανική κυριαρχία, εκχώρηση της Κύπρου στη Βρετανία, προσάρτηση στη Βρετανία, ανακήρυξη της Κύπρου σε Βρετανική αποικία). (β) Αλλαγές και συνέχειες στη συμμετοχή των		***Διδακτική Πρόταση: Η Κύπρος κατά την πρώτη περίοδο της Αγγλοκρατίας*** *(1878-1914)* (https://sch.cy/sd/572/kypros_anglokratia.zip)

	Κυπρίων στη διακυβέρνηση του νησιού υπό την Οθωμανική και Βρετανική κυριαρχία. **6.2 Όροι / Έννοιες:** Αρμοστής, κυβερνήτης, αποικιοκρατία-αποικία, δήμος, δήμαρχος, Νομοθετικό Συμβούλιο.		
6.2 Χρησιμοποιούν ορθά βασικούς όρους και έννοιες περιεχομένου που σχετίζονται με την περίοδο της Βρετανικής αποικιοκρατίας στην Κύπρο.			
7. Ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος			
ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ		
Οι μαθητές και οι μαθήτριες να είναι σε θέση να: 7.1 Συζητούν τα αίτια και τις συνέπειες του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου.	7.1 (α) Αίτια του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου. (β) Συνέπειες του Β' Παγκοσμίου Πολέμου		

	(ανθρώπινες απώλειες, δημιουργία ΟΗΕ, ευρωπαϊκή ενοποίηση-Ε.Ε., ανάδειξη υπερδυνάμεων, Ψυχρός Πόλεμος, επιτάχυνση της αποαποικιοποίησης) . (γ) Το Ολοκαύτωμα.		
7.2 Συζητούν ποιες πτυχές της ζωής στην Κύπρο επηρεάστηκαν από τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο και με ποιο τρόπο.	7.2 (α) Τρόποι με τους οποίους η Κύπρος επηρεάστηκε από τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. (β) Συμμετοχή Κυπρίων στον Β΄ παγκόσμιο πόλεμο (λόγοι συμμετοχής και συμβολή).		**Διδακτική Πρόταση: Παγκόσμιοι πόλεμοι και Κύπρος** (https://sch.cy/sd/572/pagkosmioi_polemoi_kypros.zip)
7.3 Περιγράφουν τις κύριες φάσεις της συμμετοχής της Ελλάδας στα γεγονότα του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου.	7.3 (α) Επισκόπηση διαδοχικών επιθέσεων από τις δυνάμεις του Άξονα (απόρριψη του ιταλικού αιτήματος από τον Μεταξά-Ιταλική επίθεση-Γερμανική κατάκτηση). **Επιλογή ΕΝΟΣ από τους πιο κάτω δείκτες:** (β) Πώς διαφορετικές ομάδες ανθρώπων αντιμετωπίζουν την κατοχή (συνθήκες ζωής, εθνική αντίσταση).	***Το Αλβανικό Έπος*** *(σελ. 204-207)* ***Η γερμανική επίθεση και ο Β' Παγκόσμιος Πόλεμος*** *(σελ. 208-211)* ***Μια δεκαετία αγώνων και θυσιών για την ελευθερία*** *(1941 -1949) (σελ. 212-217)*	**Διδακτική Πρόταση: Τα παιδιά στην Κατοχή και στην Εθνική Αντίσταση** https://istod.schools.ac.cy/el/yliko/ypostiriktiko-yliko-st-taxi

7.4 Χρησιμοποιούν ορθά βασικούς όρους και έννοιες περιεχομένου που σχετίζονται με τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο	(γ) Εμφύλιος πόλεμος (αίτια και συνέπειες). **7.4 Όροι / Έννοιες:** Παγκόσμιος πόλεμος, εθελοντές/εθελόντριες, ναζισμός, φασισμός, δικτατορία, αντίσταση, κατοχή, εμφύλιος, Ψυχρός πόλεμος, Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών, αποαποικιοποίηση		
8. Η Κύπρος στον 20ο αιώνα			
ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ		
Οι μαθητές και οι μαθήτριες να είναι σε θέση να: 8.1 Αναφέρουν βασικά χαρακτηριστικά της καθημερινής ζωής των παιδιών στην Κύπρο στις αρχές και τα μέσα του 20ου αιώνα και συζητούν	8.1 (α) Η εκπαίδευση στις αρχές και τα μέσα του 20ου αιώνα στην Κύπρο (αλλαγές και συνέχειες με το σήμερα (β) Η παιδική εργασία στην Κύπρο στις αρχές και τα μέσα του 20ου αιώνα (αλλαγές και συνέχειες με το σήμερα).		**Διδακτική Πρόταση: Η Παιδική Εργασία στις αρχές και τα μέσα του 20ου αιώνα στην Κύπρο** https://istod.schools.ac.cy/el/yliko/ypostiriktiko-yliko-st-taxi

αλλαγές και συνέχειες σε σχέση με το σήμερα.			
8.2 Συζητούν τα βασικά γεγονότα που οδήγησαν στην ανακήρυξη της Κυπριακής Δημοκρατίας το 1960.	8.2 (α) Επισκόπηση των κυριότερων γεγονότων της περιόδου 1878- 1960: (το Ενωτικό Ζήτημα, Οκτωβριανά, ενωτικό δημοψήφισμα, ο Αγώνας της ΕΟΚΑ, η κυπριακή Ανεξαρτησία).		**Διδακτική Πρόταση: Η Κύπρος από το 1878 μέχρι το1960** (https://sch.cy/sd/572/episkopisi_1878_1960.zip)
8.3 Συζητούν την επιθυμία των Ελληνοκυπρίων για Ένωση με την Ελλάδα και να περιγράφουν την εξέλιξη του Αντιαποικιακού Αγώνα της ΕΟΚΑ.	8.3 (α) Λόγοι για τους οποίους οι Ελληνοκύπριοι ζητούν ένωση με την Ελλάδα. (β) Οργάνωση και δράση της ΕΟΚΑ. (γ) Συμφωνίες Ζυρίχης Λονδίνου και ίδρυση της Κυπριακής Δημοκρατίας.		**Διδακτική Πρόταση: Το Ενωτικό Ζήτημα στην Κύπρο** https://istod.schools.ac.cy/el/yliko/ypostiriktiko-yliko-st-taxi
8.4 Συζητούν τα κυριότερα γεγονότα της περιόδου 1960- 1974 που οδήγησαν στην τουρκική εισβολή.	8.4 (α) Επισκόπηση των κυριότερων γεγονότων της περιόδου 1963- 1974 (διακοινοτικές ταραχές, πραξικόπημα, εισβολή).		**Διδακτική Πρόταση: Η Κύπρος από το 1960 μέχρι το 1974** (https://sch.cy/sd/572/episkopisi_1960_1974.zip)

8.5 Συζητούν τις συνέπειες της τουρκικής εισβολής.	8.5 (α) Συνέπειες της τουρκικής εισβολής (απώλεια ανθρώπινων ζωών, αγνοούμενα πρόσωπα, προσφυγοποίηση, απώλεια ελέγχου εδαφών της Κυπριακής Δημοκρατίας, διαχωρισμός των δύο μεγάλων κοινοτήτων, ανακήρυξη ψευδοκράτους, συνεχιζόμενη κατοχή, κατστροφή πολιτιστικής κληρονομιάς). **Επιλογή ΔΥΟ από τους πιο κάτω δείκτες** (β) Η ζωή σε προσφυγικούς συνοικισμούς. (γ) Η εμπειρία των συγγενών των αγνοουμένων και των πεσόντων. (δ) Η εμπειρία των παιδιών-προσφύγων (εκπαίδευση, αποστολή ασυνόδευτων παιδιών στην Ελλάδα). (ε) Πώς επηρεάζεται σήμερα η ζωή στην Κύπρο από την τουρκική εισβολή. (στ) Πώς επηρεάστηκε η τοπική κοινωνία (περιοχή/κοινότητα/πόλη στην οποία βρίσκεται το		

8.6 Χρησιμοποιούν ορθά βασικούς όρους και έννοιες περιεχομένου που σχετίζονται με τις εξελίξεις στην Κύπρο κατά τον 20ο αιώνα.	σχολείο) από την τουρκική εισβολή. **8.6 Όροι / Έννοιες:** Ενωτικό Ζήτημα, απελευθερωτικός αγώνας, ΕΟΚΑ, Συμφωνίες Ζυρίχης – Λονδίνου, Κυπριακή Ανεξαρτησία, Πραξικόπημα, Τουρκική Εισβολή, ανακήρυξη Ψευδοκράτους, Κυπριακό Πρόβλημα/Ζήτημα, πεσόντες, πρόσφυγες, αγνοούμενοι, εγκλωβισμένοι, ασυνόδευτα παιδιά.		
9. Μεγάλες αλλαγές στον 20ο και 21ο αιώνα			
ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ		
Οι μαθητές και οι μαθήτριες να είναι σε θέση να: 9.1 Συζητούν τη θέση της γυναίκας στον δυτικό κόσμο και τις σημαντικότερες αλλαγές που έλαβαν χώρα στον 20ο αιώνα.	9.1 (α) Αλλαγές και συνέχειες στη θέση της γυναίκας κατά τον 20ο και 21ο αιώνα. **Επιλογή ΕΝΟΣ από τους πιο κάτω δείκτες:**		**Διδακτική Πρόταση: Το δικαίωμα ψήφου των γυναικών** https://istod.schools.ac.cy/el/yliko/ypostiriktiko-yliko-st-taxi

	(β) Το κίνημα διεκδίκησης πολιτικών δικαιωμάτων των γυναικών. (γ) Η περίπτωση μιας σημαντικής Κυπρίας γυναίκας (π.χ. Πολυξένη Λοϊζιάς, Δομνίτσα Λανίτου Λουκία Νικολαΐδου, Ηρώ Μελεάγρου, Μαρία Ρούσου, Στέλλα Σουλιώτη, Μόνικα Βασιλείου, Ρήνα Κατσελλή, Μαρούλα Βιολάρη Ιακωβίδου) (δ) Η περίπτωση μιας γυναίκας από το παρελθόν που συνδέεται με την τοπική κοινωνία (περιοχή/κοινότητα/πόλη στην οποία βρίσκεται το σχολείο)		
9.2 Αναφέρουν τους κύριους λόγους μετακίνησης των ανθρώπων κατά τον 20ο και 21ο αιώνα και να συζητούν τις επιπτώσεις του φαινομένου στις κοινωνίες.	9.2 (α) Λόγοι μετακίνησης των ανθρώπων κατά τον 20ο και 21ο αιώνα. **Επιλογή ΕΝΟΣ από τους πιο κάτω δείκτες:** (β) Λόγοι μετακίνησης ανθρώπων από και προς την Κύπρο κατά τον 20ο και 21ο αιώνα. (γ) Η περίπτωση της κυπριακής παροικίας της Μεγάλης Βρετανίας.		

	(δ) Η επιρροή της μετακίνησης ανθρώπων στην τοπική κοινωνία (περιοχή/κοινότητα/πόλη στην οποία βρίσκεται το σχολείο) κατά τον 20ο και 21ο αιώνα		
9.3 Συζητούν τις εξελίξεις στις Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας κατά τον 20ο και 21ο αιώνα.	9.3 (α) Αλλαγές και συνέχειες στον ρόλο των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας στη ζωή των ανθρώπων κατά τον 20ο και 21ο αιώνα. **Επιλογή ΕΝΟΣ από τους πιο κάτω δείκτες:** (β) Η εξέλιξη της Τεχνητής Νοημοσύνης. (γ) Η εξέλιξη της τηλεφωνίας. (δ) Ο ρόλος των Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας και Ενημέρωσης. (ε) Το Διαδίκτυο και τα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης.		
9.4 Χρησιμοποιούν ορθά βασικούς όρους και έννοιες περιεχομένου που σχετίζονται με τις μεγάλες αλλαγές στον 20ο και 21ο αιώνα.	**9.4 Όροι / Έννοιες:** Φεμινισμός, πολιτικά δικαιώματα, παραδοσιακός ρόλος των φύλων, μεταναστευτικό φαινόμενο, εκούσια		

	μετανάστευση, αναγκαστική μετανάστευση, πολυμέσα, Τεχνολογίες πληροφόρησης και επικοινωνίας, Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης, Τεχνητή Νοημοσύνη.		